כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין התם הא אמר מר בר רב אשי איזורו מוכיח עליו: **מתני'** [א]טיפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור [ב]ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור: **גמ'** אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן דחדוש הוא אי חדוש הוא אף על גב דליכא נותן טעם נמי אמר ליה רבא [ה]דרך בשול אסרה תורה אמר רב [ו]כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מכדי רב כמאן אמר לשמעתיה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל לימא פליגא אדרבא [ז]דאמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו אמר ליה אי דנפל ברוטב רכה הכי נמי הכא במאי עסקינן דנפל ברוטב עבה ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור דאיתמר רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר לסוחטו מותר וסבר רב אפשר לסוחטו אסור והאיתמר כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב אמר רב [ח]בשר אסור וחלב מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור

חלב

רש"י

ד)**כל הסריקין אסורין.** לענין מצות דפסח תנא (פסחים לז.) אין עושין סריקין המצויירין בפסח מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן ונחתום אחד ובייתוס שמו היה לו דפוס אחד מצוייר והיה מושיב לתוכו את הסריק והוא מצוייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין. והכא נמי יאמרו כל האמין אסורין ואלו מותרין(ט): **איזורו מוכיח עליו.** האיזור תמיד הוא קבוע בחלוקו וכשהוא פושט חלוקו ולובש חלוק אחר נוטל האיזור מזה וקובעו בזה וזה שאין לו אחר מכבסו עם איזורו והרואה כשהוא מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו חלוק אחר ולכך התירו לו חכמים: **מתני' טיפת חלב שנפלה על החתיכה.** בתוך הקדירה על אחת מן החתיכות ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפה אלא לאותה חתיכה בלבד: **אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה.** כלומר שאין באותה חתיכה לבדה ששים לבטל הטיפה מיד נאסרת החתיכה. ובשאר חתיכות דקדרה לא איירי תנא דמתני' ובגמרא פליגי בה אם חוזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו: **ניער את הקדרה.** הגיס בה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפה דהשתא נתערבה הטיפה בכולן: **אם יש בה בנ"ט באותה קדרה.** כלומר אין כח בטיפה לאסור כולן אא"כ יש בנ"ט ליתן בכל הקדרה: **גמ' אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא.** הא דאסרינן בכל איסורין משנתנו טעם בהיתר אע"פ שאין אוכל ממש כגון סילק האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא היא דגמרינן מבשר בחלב דאסריה רחמנא באכילה כדגמרינן לקמן (דף קטו:) מלא תבשל שלשה פעמים האמורים בתורה(י) ואע"ג דכי מסלק זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא הטעם ומיניה גמרינן לכל איסורין במה מלינו: **דאי ס"ד.** בכל שאר איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב: **מ"ט לא גמרינן מיניה משום דחדוש הוא.** דשניהם מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא אכילה הילכך לא גמרינן חומרא מינייהו: **אי חדוש הוא.** אמאי קתני מתני' דבעינא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור דהא חדושא חדיש ביה רחמנא ואפי' כל דהו דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דלהכי קפיד רחמנא דומיא דכלאי הכרם דמתסרי נמי משום כלאי תערובת דכיון דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (לעיל דף צח.) מזרוע בשלה) דמישתרי כל כמה דליכא טעמא: **אמר ליה רבא.** לעולם אימא לך חדוש הוא ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה על כרחך בגופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם: **אמר רב.** הא דתנן במתניתין אם יש בנותן טעם באותה חתיכה (א) לאסור את כל הקדרה(א) דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולן ואפילו יש בהן כדי לבטל החתיכה כולה נאסרות כולן: **מפני שהן מינה.** ורב סבר לה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל: **לימא פליגא אדרבא דאמר.** בפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) קסבר רבי יהודה כל מין ומינו ודבר אחר טעם מינו כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו ושאינו מינו דהיתר סלק את מינו דהיתר כמי (ב) שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור דמין במינו לא בטיל ולא תוספת הוא נוסף עליו להיות שניהם איסור ולא יוכל מין האחר לרבות עליו ולבטלו(ו) אלא סלקהו כאילו אינו כאן וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלנו והכא נמי יש כאן רוטב שיוכל לבטל את כל החתיכה הנאסרת ואמאי אוסרת: **ברוטב עבה.** דק דק של בשר ושומן דכוליה מין בשר הוא: **ומאי קסבר.** רב באפשר לסוחטו באיסור שנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר ובישל ההיתר הזה עם היתר אחר שאפשר האיסור הנבלע בזה ליסחט ממנו וליחלק בהיתר האחרון ואין בו כשיעור לאסור את האחרון: **אי קסבר.** הותר גם הראשון מפני שנפלט האיסור ממנו ולכתחלה הוא דאסור שאין מבטלין איסור לכתחלה ומיהו דיעבד שרי לאכול אף הראשון: **אמאי חתיכה נעשת נבלה.** הא אפשר היא ליסחט ממנה כלום ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בכולן דליכא למימר אפשר ליסחט מזה וליבלע בזה שהרי כולן שוין בטעמו ואיזה מתיר ואיזה תאסור: **אלא קסבר.** משנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה ואשמועינן אף ההיתר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה: **מותר.** אף הראשון שנאסר: **בשר אסור.** שנתן החלב טעם בו:

חלב

תוספות

טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה. נאסרת כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב איירי כדאמרינן בפ' גיד הנשה (לעיל דף ט:)(ט) ולכך משערינן באותה חתיכה לבטל הטיפה ולא בשאר חתיכות משום דחלב מפעפע על כל החתיכה ואין מפעפע מחתיכה לחברתה אלא ע"י ניעור וכסוי כדאמרינן בגמ' אילימא לא ניער כלל אמאי כל החתיכות אסורות מיבלע בלע מפלט לא פליט: **מבשר** בחלב מ"ט **לא** גמרינן כו'. וא"ת דהכא משמע דנפקא ליה לאביי טעם כעיקר מבשר בחלב ואילו בפ' אלו עוברין (פסחים דף מד:) ובפ' ג' מינין (נזיר דף לז.) פליגי ר' עקיבא ורבנן למר נפקא ליה טעם כעיקר ממשרת ולמר מגיעולי עובדי כוכבים ואביי דאיירי בההיא סוגיא משמע דידע להאי ברייתא וי"ל דלאביי קבלה מרבא שדחה לו וחזר בו: **דחדוש** הוא. פי' בקונטרס דשניהן מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרין וטעם זה לא קאמר באלו עוברין (פסחים דף מד:) ובפ' ג' מינים (נזיר דף לז.) דהא כלאים נמי הכי הוו ומסיק דהיינו חדושו דאי תרו ליה כוליה יומא בחלבא שרי אע"ג שנבלע החלב בבשר אע"פ שהוא נותן לפי שהוא צלול והבשר שוהה בתוכו וכי בשיל ליה אסור: **אמר** רבא דרך בשול אסרה תורה. דיחויא בעלמא הוא דמהכא ליכא למילף אבל טעם כעיקר הוי דאורייתא כדפי' י)(בקונטרס) פ' גיד הנשה (לעיל דף צח: ד"ה רבא): **דאמר** רבא קסבר רבי יהודה כו'. פי' בקונטרס דאמר רבא בפ' גיד הנשה (שם דף ק:) ואין לשון זה שם אבל בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם ד"ה אמר) איתיה גבי רבי יהודה אומר מנחת כהנים כמנחת כהן משיח כו' ומדרבא דאמר הכי בפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) אליבא דרב לא בעי לאקשויי הכא דרב אדרב דאיכא לשנויי כדמשני אביי התם כשקדם וסלקו אבל בההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כב.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בברייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה ברייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דברייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כדי לבטל: **אפשר** לסוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת (ג) עם החתיכה שכבר נאסרת אבל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

אמאי

מסורת הש"ס

א) [סנהדרין ד:], ב) לעיל דף ק., ג) מנחות כב. לעיל ק:, ד) עיין לעיל, ה) ע"ש, ו) [שמות כג, שם לד, דברים יד], ז) [במדבר ו], ח) [גרסת עליהן ולבטלן רש"ש], ט) [ד"ה אם יש], י) ר"מ מ"ו,

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' באותה חתיכה אסור לאסור כל הקדירה קאמר דכיון: (ב) ד"ה לימא וכו' כמי שאינו שאינו מועיל: (ג) תוס' ד"ה אפשר וכו' מותרת גם החתיכה:

◆

מוסף רש"י

איזורו מוכיח עליו. דמי שאין לו אלא חלוק אחד פושטו ומתעטף במקטרינו וחוגרו באיזורו ועומד ומכבס החלוק ומודיע לכל שאין לו אלא חלוק אחד (מו"ק יד.). כל שהוא מין ומינו. כגון נבלה ושחוטה, ודבר אחר. כגון תבלין ורוטב, מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו, אלא סלקהו כמי שאינו בקדירה זו ושאר הנבלה והרוטב ובטלה נבלה ברוטב ובקיפה (לעיל ק:).

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' ח י סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' צב סעיף ב:

נו ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף א:

◆

שיטה מקובצת

א] לאסור את כל הקדירה קאמר דכיון דנאסרה החתיכה עצמה:

◆

רבינו גרשום

התם איזורו מוכיח עליו כלומר הא קא חזינן דלית ליה המיינה ומדהמיינה מנחא בביתיה דליתיה עילויה ש"מ דלית ליה חלוק אחר: טיפת חלב שנפלה על חתיכה כו' כלומר הקדירה של בשר היתה אצל האור והיתה מבשלת ונפלה טיפת חלב על חתיכה של בשר בקדירה: ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא. [דאורייתא] כגון ירך שנתבשל בה גיד הנשה ושאר איסורין כגון נבלה שבישלה עם בשר טהור דהוא בנותן טעם: מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחידוש הוא. כלומר מאי חדושו דאי זה בפ"ע מותר ואם נתבשל בשר בחלב אסור: דרך בישול אסרה תורה. כלומר ומהו דרך בישול דכל דבר שמתבשל בקדירה דרכו ליתן טעם והאי נמי לא אסרה תורה אלא דרך בישול: אמר רב כיון שנתן טעם באותה חתיכה כו'. כלומר לא צריך ליתן טעם בכל הקדירה כולה. אלא כיון שנותן טעם בחתיכה אחת כו': כל מין ומינו ודבר אחר כו' כלומר מין ומינו זהו חתיכה שנפל עליה החלב ושאר חתיכות ודבר אחר זהו הרוטב. כלומר דכיון דחלב אינו נותן טעם אלא בחתיכה אחת ולא ברוטב הרוטב רבה עליו ומבטלו: הכא במאי עסקינן ברוטב עבה כלומר דדמי כבשר ואינו דומה כמי שאינו מינו: ומאי קסבר אפשר לסוחטו כו' כלומר מאי קסבר רב אי קסבר אף על פי שנפלה חלב על חתיכה כיון שנסחט ממנו כשרותה מירתח החתיכה דליכא לאיסורא בעיניה אמאי חתיכה נעשית נבילה ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור כלומר אע"פ